

פתרונות מים יעילים – דובי סגל

דרכי התגוננות מפני קרה / חמסין

תופעת הקרה הקשה עמה התמודדנו במהלך השנים האחרונות ובעיקר הנזקים הרבים שנגרמו לחקלאים בגידולי שדה ובמטעים מעלה למודעות את הצורך בהיערכות מוקדמת. כנ"ל גם בתופעת החמסין. טמפרטורות גבוהות בתקופת החנטה יכולה לגרום לנזקים כבדים לגידול. היות והגנת קרה/חמסין צורכת אותו שיעור השקייה ואותה מערכת השקייה הדף שלפניכם מתמצת את הבעייתיות של הקרה/ חמסין ואת הדרכים המוצעות להתמודד איתן. חשוב להדגיש כי לפני יישום ההמלצות חובה להתייעץ עם מומחה.

מבוא¹

גידולי מטע טרופיים וסובטרופיים, הדורים, ירקות ופרחים רגישים לפגיעת קרה. הרגישות לקרה שונה בין כל מין וכל זן. בחירה נכונה של הגידול בהתאם למפה טוּפו-אקלימית של אזור הגידול מבטיחה במרבית המקרים הגנה סבירה מפני קרה. התקופה המועדת לקרה היא מנובמבר עד אפריל, אך הסכנה העיקרית קיימת מדצמבר ועד סוף פברואר.

שלושת סוגי הקרה

1. קרה קרינתית: הקרה השכיחה ביותר. מתרחשת בלילות קרים, יבשים (לחות יחסית נמוכה), שקטים (ללא רוח) ובהירים (ללא עננות). במקרה זה נפגעים שטחים נמוכים ומישוריים וכן שטחים החסומים ע"י מטעים, משברי רוח ומבנים, המפריעים לזרימה חופשית של אוויר קר.
2. קרה מוסעת: קרה המתבטאת בטמפרטורות נמוכות, הנגרמות ע"י אוויר קר שמגיע לאזור לאחר מעבר חזית קרה. בקרה זו נפגעים גם שטחים גבוהים, החשופים לזרימת האוויר הקר.
3. קרה משולבת: איחוד קיצוני ממושך, המשלב קרה קרינתית וקרה מוסעת. קרה זו מאופיינת בטמפרטורות יום ולילה נמוכות ובלחות נמוכה, ובשל כך, הפגיעה בגידולים חמורה ביותר.

נזקי הקרה

בקרה קלה נפגעים ומתים עלים ופרחים. כשהקרה חמורה נפגעים ומתייבשים פירות, ענפים ואפילו הגזע עד לפני הקרקע. לעתים נשאר הכנה ומערכת השורשים, בחיים. במקרים מסוימים עלולה הפגיעה בפרי או בגזע להיות סמויה בתחילה, לכאורה מבלי שנראה נזק למוץ העץ, אך מאוחר יותר מתבטא הנזק באיכות הפרי, והצמח כמש. עצמת נזקי הקרה תלויה בגורמים שונים: אקלימיים, פיסיולוגיים ואגרוטכניים.

- טמפרטורה: ככל שהטמפרטורה נמוכה ומשכה ארוך, הנזק רב יותר.
- זן: קיים שוני ברגישות הזנים השונים לקרה.
- גיל הצמח: ככל שהצמח צעיר יותר, כך רגישותו גדלה.

אמצעים להגנת קרה

האמצעי היחיד שאפשר לספק להגנת קרה היא ההמטרה מעל או בתוך הנוף בהתאם לגידול. כאן צריך לשים לב לסוג הממטיר ולשיעור ההמטרה שנידרש. בדרך כלל שיעור ההמטרה המומלץ נע בין 2.5 ל 4 מ"מ/שעה.

¹ מתוך חוברת משרד החקלאות בנושא קרה

ההמלצה היא להשתמש בממטירים עם טיפות בינוניות ואם מדובר בממטירונים אזי בלחץ נמוך לקבלת טיפה בינונית.

כניגוד לצינור (הגנה מפני שרב) ששם נדרשות טיפות קטנות אשר במעבר לאדים קולטות חום מהסביבה ומצננות אותה, כאן נדרשות דווקא טיפות בגודל בינוני אשר במעבר לקרח פולטות חום אל הסביבה ומגנות מפני קרה.

לכן מבחינת הגנת קרה מומלצים ממטירים/ממטירונים המייצרים טיפות בינוניות מומלץ לשמור על שיעור המטרה של 3 – 3.5 מ"מ/שעה בהתאם.

הגנת מערכות אספקת המים.

כדי להגן על מערכות אספקת המים מפני קפיאת מים וגרימת נזק לצנרת, ברזים ועוד מומלץ, עם תחילת הקרה לנקז את מערכות אספקת המים כולל ניקוז מי פיקוד ממגופים הידראוליים.

לסיום אזכיר שוב שלפני יישום פתרון יש להתייעץ עם מומחה חברה או אגרונום

אשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה והבהרה

בברכה

דובי סגל

052-5013780

מייל: dubiseg77@gmail.com